

Tekst: Mar. 3,7-12

Lezen: Mar. 1,21-28

Mar. 3,1-6

Zingen: Ld.328,1.3

Ps. 86,4.5 (*'s morgens na de wet*)

Ld.423 (*vs. 1+2 na de eerste schriftlezing; vs. 3+4 na de tweede schriftlezing*)

Ps. 35,13

Gz.179b (*middagdienst*)

Ps. 36,2

Op een dag stelt Jezus zijn leerlingen een vraag: “Wie zeggen de mensen dat ik ben?” Hoe kijken ze tegen mij aan? (Mat. 16,13). Een belangrijke vraag. Wie is Jezus voor jou? **(1)**

Als je die vraag aan mensen stelt, kun je allerlei verschillende antwoorden krijgen. Want iedereen heeft daar zo z'n eigen gedachten en ideeën bij: wie is Jezus en wat betekent hij voor ons? Is hij alleen maar een goed voorbeeld? Iemand die ons laat zien hoe het moet? Of is hij een belangrijke profeet, die ons veel over God kan leren? Of moet je zeggen dat hij Zoon van God is? En dan moet je dus ook zeggen dat God zelf naar ons toe komt, in de persoon van Jezus. Eigenlijk is dat de vraag die je elke keer weer tegenkomt: is Jezus nou de Zoon van God – ja of nee?

Het is heel boeiend om dat op een rijtje te zetten: hoe mensen over Jezus denken. Maar als je dat nou eens even opzij zet en je kijkt naar Jezus zelf. Want dat is natuurlijk veel belangrijker: wat zegt Jezus nou eigenlijk *zelf*? Hoe ziet *hij* zichzelf? Is hij de Zoon van God, ja of nee? **(2)**

Als je dan dit verhaal gaat lezen, kun je een wiebelig gevoel krijgen. Want de slechte geesten zeggen dat Jezus de Zoon van God is. Ze *roepen* het zelfs: “Jij bent de Zoon van

God.” En dan denk je: *dit* moeten de mensen horen. Tenminste, als Jezus echt de Zoon van God is. Dan moeten ze *dit* horen... Maar dan komt het vreemde: Jezus legt die geesten het zwijgen op. Hij wil niet dat ze dat zeggen.

Deze reactie van Jezus is koren op de molen van mensen die hem graag op een andere manier willen bekijken. ‘Zie je wel,’ wordt er dan gezegd, ‘Jezus zag zichzelf helemaal niet als de Zoon van God. Dat is alleen maar een idee van later. Dat Jezus de Zoon van God is, dat is iets dat *mensen* bedacht hebben.’

Nou hoef je van zo’n redenering niet meteen ondersteboven te zijn. Want Jezus zegt niet dat die slechte geesten *ongelijk* hebben. Hij zegt alleen maar dat ze hun *mond* moeten houden. Daar heeft hij ook een bedoeling mee. Daar kom ik straks weer op terug. Intussen is het vreemd, dat de *sfeer* van het verhaal helemaal niet lijkt te passen bij deze woorden van Jezus. Want als je de *sfeer* van het verhaal gaat bekijken (wat er gebeurt en wat Jezus doet), dan komt Jezus juist *wel* naar voren als de Zoon van God. Kijk maar hoe hij bezig is: om het leven van de mensen te herstellen. Je kunt het duidelijk zien: juist door zijn goddelijke krachten is Jezus de redding in eigen persoon. (3)

Dat is het startpunt van deze preek: *Jezus is de redding in eigen persoon*. Daar wil ik een paar dingen bij aanhaken. Het betekent in elk geval dat wij achter hem aan moeten gaan. Dat is het eerste: *volgen*. Het betekent ook je met hem contact moet maken. Dat is het tweede: *contact maken*. En het betekent ook dat je in hem moet geloven. Dat is het derde: *geloven*.

Eerst dus dat je achter hem aan moet gaan. (4)

In dit verhaal begint Jezus met een terugtrekkende beweging. Hij wijkt uit, zegt Marcus. De vraag is dan natuurlijk meteen: waarom doet hij dat? Waarom trekt hij zich terug? Je zou in elk geval de indruk kunnen krijgen dat Jezus de Farizeeën wil ontlopen. Omdat die bezig zijn met plannen om hem uit de weg te ruimen. Dat is het eerste gedeelte van dit hoofdstuk.

Toch, als je wat beter kijkt, zijn daar best een aantal vragen bij te stellen. Want: Jezus heeft dat conflict met de Farizeeën zelf uitgelokt. En bovendien, aan de zee, waar hij nu is, dat is maar een paar kilometer bij Kafarnaüm vandaan. Daar is hij echt niet veiliger dan in het dorp zelf.

Er moet dus een andere reden zijn voor dat terugtrekken van Jezus. En dat wordt duidelijk, als je kijkt naar *alle* verhalen die Marcus tot nu toe verteld heeft. Dus niet alleen het begin van hst. 3, maar ook hst. 1 en 2. Eigenlijk zou je dat hele stuk achter elkaar door moeten lezen. Wij lezen de bijbel nog veel te vaak als een reclameblok: allemaal kleine stukjes die los staan van elkaar. We zouden de bijbel veel meer moeten lezen als een film: achter elkaar door. Als je dat hier doet, zie je hoe er langzamerhand steeds meer mensen om Jezus heen zijn gekomen. Omdat ze gehoord hebben van zijn bijzondere krachten. En omdat ze zelf gezien hebben wat Jezus gedaan heeft. Massa's mensen om Jezus heen...

En dan komt die terugtrekkende beweging. Dat is dan dus bij al die mensen vandaan. Op dit moment maakt Jezus de keus om zijn werk niet in de synagoge te doen of ergens in het dorp, maar een eind *buiten* het dorp, aan de zee. En daarmee worden dus al die mensen voor de keus geplaatst: wat doen we? Blijven wie hier? In het dorp? Of gaan we achter hem aan?

(5)

Jezus stelt de mensen in Israël voor de keus: zoeken ze hem op of blijven ze achter? Daarin is te merken hoe Jezus zichzelf presenteert als de Zoon van God. Want als je het hebt over het geloof in God, dan is dat één van de belangrijkste dingen: ben je bereid om naar hem te luisteren? En ben je bereid om te aanvaarden dat *hij* de route van je leven uitzet? Zo is die vraag vroeger bijv. ook naar Abram toegekomen: de HEER haalt hem weg uit zijn vertrouwde omgeving. Abram moet op reis. Met de HEER mee. Op weg naar Kanaän. Op weg naar een nieuwe toekomst (Gen. 12).

Op dat moment wordt het spannend in het leven van Abram. Want wat zal hij doen? Zal

hij luisteren? En gaan? Of blijft hij lekker zitten waar hij zit. Gewoon blijven zitten in Ur is natuurlijk wel heel verleidelijk. Gewoon de HEER maar laten praten. Als hij weggaat, gaat hij een onzekere toekomst tegemoet. Oké, hij heeft natuurlijk wel Gods beloften, een eigen land en een groot volk en een heleboel zegen, maar die zijn nog geen werkelijkheid. En in Ur heeft Abram *wel* een heleboel: vrienden, familie, bekenden, een veilige en vertrouwde omgeving. Met de HEER meegaan, dat is een avontuur! (6)

Dat is ook de sfeer in dit verhaal van Marcus. De mensen worden opgeroepen om achter Jezus aan te gaan. Zolang Jezus in de omgeving is, in het dorp of in de synagoge, is het gemakkelijk genoeg om bij hem in de buurt te zijn. Daar hoeft je niks voor te doen. Maar de vraag is: wat betekent Jezus nou *echt* voor je? Ben je bereid om achter hem aan te gaan? Ook als het je wat kost? Als je dingen los moet laten? Als je dingen achter moet laten? Als het in je leven offers gaat vragen?

Het vervolg van het verhaal is dan ook ronduit bemoedigend. (7) Want Marcus vertelt dat de mensen overal vandaan naar Jezus toekomen. Niet alleen uit Kafarnaüm of uit de rest van Galilea, maar uit heel Israël. Als je dat op de kaart gaat bekijken, kun je dat heel goed zien. Je kunt zien, hoe de mensen echt overal vandaan naar Jezus toe komen. Een complete cirkel met Galilea als middelpunt. Of beter gezegd: met Jezus als middelpunt.

Als je probeert om je dat voor te stellen: een fantastisch plaatje. Zo ongeveer heel Israël komt naar Jezus toe. Natuurlijk, er zijn ook uitzonderingen. Er zijn nu al Farizeeën die rondlopen met moordplannen en er zijn ook mensen die het niet aandurven om Jezus te volgen. Denk bijv. aan de geschiedenis van de rijke jongeman. Die durft het niet aan om op Jezus te vertrouwen. Hij heeft liever de zekerheid van zijn geld en zijn bezit. Hij houdt niet van avontuur. Maar op dit moment zijn zulke mensen de uitzonderingen! Al die mensen die hier naar Jezus toe komen, dat zijn echte kinderen van Abraham: ze gaan achter Jezus aan! Ze komen als de HEER hen roept. (8)

Hoewel, is dat wel helemaal eerlijk? Om dat zo te zeggen? Want de mensen die naar Jezus toe komen, dat zijn toch vooral mensen die iets van hem *nodig* hebben. Omdat ze ziek zijn of omdat ze melaats zijn of gehandicapt of bezeten... En ja, dat is waar. Maar zo gaat het vaak: mensen die het in hun leven moeilijk hebben of mensen die in hun leven weinig meer te verwachten hebben, dat zijn juist vaak de mensen die de weg naar Jezus weten te vinden. Vaak eerder en gemakkelijker dan mensen die het in hun leven goed hebben. (9)

Dat is ook het probleem, waar Jezus elke keer tegenaan loopt. De mensen die rijk zijn en de mensen die het in leven goed voor elkaar hebben, zoals de Joodse leiders, die zien het optreden van Jezus juist als een bedreiging. Omdat ze zoveel *hebben*. En omdat ze dus ook een heleboel *los* moeten laten, als ze achter Jezus aan gaan. Jezus heeft dat ook ronduit gezegd: “Wat is het voor rijke mensen moeilijk om binnen te komen in het hemelse koninkrijk.” (Mk. 10,23).

Dat is wel iets om over na te denken. Want de meesten van ons *zijn* rijk. En we *hebben* het goed. In heel veel opzichten. En dus krijg je ook heel gemakkelijk het gevoel dat je God niet nodig hebt. En dat je Jezus niet nodig hebt. Laten we alsjeblieft oppassen voor dat gevoel. En de goede keus maken: om achter Jezus aan te gaan.

Dat was het eerste: achter Jezus aan gaan. Dan nu het tweede: contact met hem maken. (10)

Er staan op het strand zoveel mensen om Jezus heen, dat ze hem misschien wel het water in gaan duwen. Want ze staan niet stil. Marcus vertelt: al die mensen komen naar voren toe, omdat ze Jezus aan willen raken. Vandaar dat schip, dat Jezus in de buurt wil hebben. Om daarin te kunnen stappen, als het nodig is.

Het is maar een klein stukje in dit verhaal. Een paar woorden over zo'n bootje. En toch zegt het een heleboel over Jezus en hoe hij tegen de mensen aankijkt. (11) Hij had ook al die mensen met één woord naar achteren kunnen sturen. Dat *had* hij *kunnen* doen. Met zijn

goddelijke macht. Op dezelfde manier zoals hij de wind en de zee stil kan maken. Met één woord. Maar hij doet het niet! Niet bij de mensen! Hij zorgt wel voor een nooduitgang, maar het is ook echt een *nooduitgang*. Voor het geval dat. Blijkbaar ervaart hij die opdringende mensen helemaal niet als opdringerig. En zolang als het gaat wil hij hun de gelegenheid geven om naar hem toe te komen en hem aan te raken.

Dat is nou echt Jezus! Zo is onze God! Hij zal je nooit laten staan, als je naar hem toe komt. In Ps. 145 wordt gezegd: “Hij is nabij de mensen die een beroep op Hem doen: iedereen die oprecht zijn hulp vraagt.” (Ps. 145,18). Dat is geweldig: als je achter Jezus aan gaat, kom je nooit bedrogen uit! De HEER is een God die graag mensen wil helpen en mensen wil redden uit de ellende van zondige en vernielde wereld.

Maar dan moet je wel naar hem toe! **(12)** Dat is dat ‘aanraken’ in deze geschiedenis. In de bijbel wordt dat vaker verteld, dat mensen naar Jezus toe komen om hem aan te raken. Denk maar aan het verhaal van vorige week: die vrouw die al 12 jaar aan bloedingen leed. Als Jezus onderweg is naar het huis van Jairus, komt ze naar hem toe. Niet om hem aan te spreken, maar om hem aan te raken. “Want,” zegt ze tegen zichzelf, “ik hoef alleen maar zijn kleren aan te raken, dan zal ik beter worden.” (Mar. 5,28). En zo gebeurt het ook: als ze Jezus aanraakt, voelt hij dat er kracht van hem uitgaat. En de vrouw wordt genezen. Maar ook op andere momenten kom je dat tegen. Ook als het helemaal niet om genezing gaat. Als er kinderen bij Jezus gebracht worden, dat bekende verhaal, dan zegt Marcus: “De mensen brachten kinderen bij Jezus, want ze wilden dat hij hen zou aanraken.” (Mk. 10,13).

Aanraken. **(13)** Wij kijken daar misschien wat onwennig tegenaan. In onze cultuur hoort dat niet zo, om op die manier contact te maken met anderen. Hoewel dat voorzichtig wel wat aan het veranderen is. Maar in het oosten was dat heel gewoon. En dat is het nog. Als je het fijn vindt om iemand te ontmoeten of als iemand belangrijk voor je is, dan omhels je zo iemand en je zoent op beide wangen.

Zó uitbundig zijn deze mensen niet. En daaruit blijkt hun respect voor Jezus. Maar tegelijk laten ze wel merken dat ze bij hem willen horen en dat ze een band met hem willen hebben. Deze mensen zijn ervan overtuigd van een geweldige waarheid. En die waarheid is dit: het contact met Jezus geneest je leven!

Dus is er ook de andere kant: tegenover Jezus moet je niet op een afstand blijven. **(14)** En het is goed om dat te beseffen, want het gebeurt wel. Zulke mensen zijn er genoeg: mensen die veel respect hebben voor Jezus, en ze weten mooie en diepzinnige dingen over hem te zeggen. Maar als het erop aankomt, gaan ze *niet* op hun knieën. Ze gaan niet naar hem toe: met hun eigen leven, hun eigen zorgen, hun eigen problemen, hun eigen verdriet...

Alleen, dan kun je niks verwachten. Het geloof in God is méér dan alleen maar mooie woorden of diepzinnige gedachten. Geloven betekent dat je met alles in je leven naar de HEER toe gaat en dat je alles voor hem neerlegt. In vertrouwen op hem. Je handen uitsteken naar hem: "HEER, help me! HEER, houd me vast!" In onze Ned. Geloofsbelijdenis, in art. 22, staat dan (en dan zit je meteen weer in de buurt van dat aanraken): geloven, dat is 'Christus omhelzen'. En dus: pas op dat je God in je leven niet op een afstand houdt.

Hem volgen. Dat was het eerste. Contact maken. Dat was het tweede. En dan nu het derde: geloven. **(15)**

In vs. 11 en 12 komen ineens boze geesten naar voren. Hoewel, echt onverwacht is het natuurlijk niet. Want we zaten al in de sfeer van een wereld die vernield is door de macht van de zonde. Wij koppelen dat vaak los. Als je ziek bent, ga je naar de dokter. Maar bezeten zijn door boze geesten is een heel ander verhaal. Voor ons gevoel, tenminste. Maar door dat van elkaar los te koppelen, maken we het onszelf ook moeilijk. Want in feite zit het natuurlijk heel dicht bij elkaar. Denk maar aan het verhaal van Job. Dan wordt verteld, hoe de satan Job ziek maakt. Een plaag van de satan. **(16)**

Dat is ook het woord dat Marcus in vers 10 gebruikt. In onze vertaling staat er netjes ‘zieken’, en dat klinkt neutraal. Maar in feite gebruikt Marcus een woord dat veel sterker is. Hij heeft het over ‘plagen’. De mensen werden gekweld door plagen. En bij *dat* woord denk je meteen aan iemand die daar achter zit. Zoals bij Paulus bijv. Hij is ziek of hij heeft een handicap en dan heeft hij het over een ‘engel van Satan die hem kwelt’ (2 Kor. 12,7.8).

In onze vernielde wereld zijn boze geesten op allerlei manieren bezig. Ook al zie je ze niet. Maar ook al hebben we het onszelf moeilijk gemaakt om ze te herkennen, ze zijn er wel! In deze geschiedenis komen ze duidelijk naar voren. Want ze voelen dat hier degene is, die de macht heeft om hen aan te pakken. En dat laten ze ook horen. Ze erkennen in Jezus hun meerdere. Ze werpen zich op de grond en ze roepen: “Jij bent de Zoon van God!” (17)

Alweer iets bemoedigends in dit verhaal. Als de boze geesten op deze manier reageren, dan is het duidelijk dat hun dagen geteld zijn! Ze weten het zelf. Het is de beste bevestiging dat het hemelse koninkrijk echt gaat komen. Een bevestiging uit een onverdachte richting.

Zo’n verhaal als dit, daar mag je jezelf aan vasthouden als je het in je leven moeilijk hebt. Als je voelt hoe de satan aan je trekt, en als je merkt hoe hij probeert om je naar beneden te halen. Hou je dan hieraan vast: de satan *kan* het niet meer winnen. En zeg maar tegen jezelf: ook in *mijn* leven kan hij het niet meer winnen.

Dat maakt van dit verhaal tegelijk ook een waarschuwing: om het in je leven inderdaad bij Jezus te zoeken. (18) Want wat hier gebeurt, dat zal zich gaan herhalen in het groot: als Jezus vanuit de hemel terug komt. In Opb. 1 staat dan: “Iedereen zal hem zien als hij komt met de wolken. Ook zij die hem doorstoken hebben, en alle volken op aarde zullen weeklachten aanheffen – vanwege hem.” (Opb. 1,7). Dan zullen *alle* vijanden van Jezus voor hem buigen. Dan kan niemand er meer onderuit. Dan *moet* iedereen de grote macht van Jezus erkennen. Of je dat nou fijn vindt of niet.

Des te vreemder is het, dat Jezus die slechte geesten hier het zwijgen oplegt. (19)

Waarom eigenlijk? Waarom doet hij dat? Dat ga je begrijpen, als je probeert te ontdekken wat er *mist* in dit verhaal. Want wat er nu eigenlijk zou moeten komen, dat is de *geloofsbelijdenis van de mensen*. Daar moet het naar toe: zij zijn achter Jezus aangegaan en zij hebben contact met hem gezocht. En terecht. Want in de persoon van Jezus is God zelf als Redder naar Israël toe gekomen. Nu moeten *zij* ook buigen voor Jezus en hem aanvaarden als de Zoon van God. Zij moeten het zeggen: “U bent de Zoon van God.” Zij moeten hem aanbidden – in liefde en in overgave...**(20)**

Dit is nog niet de dag van het oordeel. Dus deze slechte geesten hoeven nog geen moord en brand te schreeuwen. Maar vooral: op dit moment overstemmen ze de mensen – de mensen die Jezus juist wil horen! Daar wil Jezus naar toe. Ook met ons. We leven nu nog in de tijd van Gods geduld: de tijd dat Gods liefde uitgaat naar de wereld; de tijd die God wil gebruiken om mensen te *redden* – van het oordeel en van de ondergang; de tijd die hij gebruikt om mensen tot *geloof* te brengen. Hij wil *ons* horen. Onze geloofsbelijdenis en de geloofsbelijdenis van een heleboel anderen ook nog.

Wat dat betreft heeft dit verhaal een open einde. Wat de mensen over Jezus zeggen, vertelt Marcus niet. Je kunt er naar raden, maar dat heeft weinig zin. Daar gaat het ook niet om. Misschien heeft Marcus het einde wel met opzet open gelaten. Omdat het een vervolg moet krijgen in *ons* leven. In *onze* woorden, in *onze* houding, in *ons* geloof... En dus: wie is Jezus? Voor u en voor jou en voor mij...? Amen.